

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Datum
1 februari 2017

Ons kenmerk
z2016-16156

Uw brief van
1 december 2016

Onderwerp
Wetgevingsadvies wijziging Arbeidsomstandighedenbesluit

Geachte,

U heeft de Autoriteit Persoonsgegevens (hierna: AP) gevraagd, ingevolge artikel 51, tweede lid, van de Wet bescherming persoonsgegevens (hierna: de Wbp), te adviseren over het conceptbesluit wijziging van het Arbeidsomstandighedenbesluit in verband met de mogelijkheid om een andere bedrijfsarts (second opinion) te kunnen raadplegen en ter nadere invulling van de klachtenprocedure van de bedrijfsarts (hierna: het voorstel).

Met deze brief voldoe ik aan uw verzoek.

Inhoud en doel van het voorstel

Het voorstel betreft onder meer een nadere invulling van de mogelijkheid van werknemers om een andere bedrijfsarts (second opinion) te kunnen raadplegen en bevat een nadere invulling van de klachtenprocedure van de bedrijfsarts. In het voorstel zijn bepalingen opgenomen die zien op de gegevensoverdracht aan deze andere bedrijfsarts. In het geval dat een werknemer ervoor kiest om gebruik te maken van zijn recht om een andere bedrijfsarts te raadplegen voor een second opinion, dient de eerste bedrijfsarts alle voor de second opinion relevante informatie aangaande de betreffende medewerker en de omstandigheden in het bedrijf of de inrichting te verstrekken aan de te raadplegen andere bedrijfsarts. Voor de verstrekking van persoonsgegevens wordt in de nota van toelichting op pagina 8 aangegeven dat geen expliciete toestemming van de werknemer voor de doorbreking van het medisch beroepsgeheim van de bedrijfsarts vereist is, maar dat wordt uitgegaan van veronderstelde toestemming. Volgens de nota van toelichting is dit bij doorverwijzing ook het uitgangspunt in de reguliere gezondheidszorg.

Beoordeling

Verwerking van persoonsgegevens betreffende iemands gezondheid

Datum
1 februari 2017

Ons kenmerk
z2016-16156

Het voorstel ziet op verstrekking van persoonsgegevens betreffende iemands gezondheid, meer specifiek gaat het om persoonsgegevens die worden verkregen door een bedrijfsarts in het kader van verzuimbegeleiding, arbeidsgezondheidskundig onderzoek of consultatie met betrekking tot gezondheidkundige vraagstukken met betrekking tot de arbeid. Deze gegevens zullen door de eerste bedrijfsarts worden verstrekt aan de bedrijfsarts die de second opinion zal verrichten. Artikel 16 Wbp bepaalt onder meer dat het verboden is om gegevens betreffende iemands gezondheid te verwerken. Dit verbod geldt niet indien de verantwoordelijke, in dit geval de bedrijfsarts, voor de gegevensverwerking zich kan beroepen op een van de uitzonderingsgronden als bedoeld in de artikelen 21 en 23 Wbp. De nota van toelichting bevat geen onderbouwing of toelichting aan de hand waarvan kan worden gesteld dat één van de hierboven genoemde uitzonderingsgronden op basis waarvan de verbodsbepaling van artikel 16 Wbp niet van toepassing zou zijn, aan de orde is. De oorspronkelijke gegevensverwerking door de eerste bedrijfsarts kan mede plaatsvinden op grond van artikel 21, eerste lid, sub f, onder 2 Wbp (re-integratie). Het ligt voor de hand dat de gegevensverstrekking van de eerste bedrijfsarts aan de bedrijfsarts die de second opinion verricht mede gebaseerd kan worden op dezelfde uitzonderingsgrond.

De AP adviseert om in de nota van toelichting te expliciteren op grond van welke uitzondering in artikel 21 of 23 Wbp de bedrijfsarts die de second opinion verricht gegevens betreffende de gezondheid mag verwerken.

Grondslag

In artikel 8 Wbp zijn de zes grondslagen opgesomd die een gegevensverwerking rechtvaardigen. Elke verwerking van persoonsgegevens dient te kunnen worden gebaseerd op één van deze grondslagen. In het voorstel wordt bepaald dat persoonsgegevens betreffende iemands gezondheid worden verstrekt indien de betrokken werknemer een second opinion aanvraagt. Hoewel het voor de AP duidelijk is dat bepaalde persoonsgegevens door de bedrijfsarts zullen moeten worden verstrekt aan de andere bedrijfsarts, maakt de nota van toelichting niet duidelijk op welke grondslag de gegevensverstrekking van de eerste bedrijfsarts naar de andere bedrijfsarts is gebaseerd.

Het ligt in de rede dat de bedoelde gegevensverstrekkingen op gebaseerd kunnen worden op een grondslag als bedoeld in artikel 8, onderdeel b, Wbp in verband met de geneeskundige behandelovereenkomst tussen betrokkene en de bedrijfsarts die de second opinion uitvoert. Artikel 8, onderdeel b, Wbp bepaalt dat persoonsgegevens mogen worden verwerkt indien dat noodzakelijk is voor de uitvoering van een overeenkomst waarbij de betrokkene partij is, of voor het nemen van precontractuele maatregelen naar aanleiding van een verzoek van de betrokkene en die noodzakelijk zijn voor het sluiten van een overeenkomst. Daarbij geldt als voorwaarde dat de betrokkene partij is bij de desbetreffende overeenkomst. Met het begrip 'partij' wordt bedoeld op bewuste deelneming van de betrokkene aan de overeenkomst. In dit geval gaat de betrokkene een geneeskundige behandelingsovereenkomst aan met de bedrijfsarts die de second opinion uitvoert.

Achterliggende gedachte is dat de betrokkene zelf in principe kan overzien met welke verwerkingen hij heeft rekening te houden en de mogelijkheid heeft objectief vast te stellen welke verwerkingen in dit kader

Datum
1 februari 2017

Ons kenmerk
z2016-16156

toelaatbaar zijn.¹ Het gaat voorts om een situatie waarin de bedoelde overeenkomst niet is gericht op de verwerking van persoonsgegevens, maar waarbij deze een noodzakelijk uitvloeisel daarvan is.

Van zo'n overeenkomst is onder meer sprake bij een overeenkomst inzake de geneeskundige behandeling (behandelingsovereenkomst) in de zin van artikel 7:446 BW die is gesloten tussen patiënt en hulpverlener. De hulpverlener verbindt zich daarbij in de uitoefening van een geneeskundig beroep of bedrijf tot het verrichten van handelingen op het gebied van de geneeskunst.²

In het voorstel en de bijbehorende toelichting wordt onvoldoende toegelicht op welke grondslag als bedoeld in artikel 8 Wbp de beoogde gegevensverwerkingen gebaseerd zijn. De AP adviseert derhalve een overweging hieromtrent alsnog in de nota van toelichting op te nemen.

Noodzaak

Voor elke grondslag geldt dat de gegevens *noodzakelijk* moeten zijn voor het desbetreffende doel. Daarbij zullen ten eerste het doel en de aard en omvang van de gegevens die voor dat doel worden verwerkt met elkaar in verhouding moeten zijn en ten tweede altijd moet worden gekozen voor de minst ingrijpende verwerking van persoonsgegevens.³ Op het moment dat de ene bedrijfsarts véél meer gegevens verstrekt voor een bepaald doel dan een andere bedrijfsarts voor datzelfde doel, zal dat voor de AP aanleiding zijn om vraagtekens te plaatsen bij de noodzakelijkheid van de meeromvattende verwerking.

In het voorstel en de bijbehorende toelichting wordt geen aandacht besteed aan het noodzakelijkheidsvereiste. De AP adviseert derhalve een overweging hieromtrent alsnog in de nota van toelichting op te nemen.

Doorbreking geheimhoudingsplicht

Uit artikel 9, vierde lid, Wbp vloeit voort dat bij de verwerking van persoonsgegevens rekening moet worden gehouden met een daaraan – eventueel - in de weg staande geheimhoudingsplicht uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift. Met deze bepaling wordt buiten twijfel gesteld dat een ambts- of beroepsgeheim dan wel een wettelijke verplichting tot geheimhouding niet kan worden terzijde geschoven door het bepaalde in artikel 8 Wbp.

Er moet, in het geval van een verstrekking van persoonsgegevens door een bedrijfsarts, naast een uitzondering op het verbod van artikel 16 Wbp en een grondslag voor verwerking van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 8 Wbp ook een grond voor de doorbreking van de geheimhoudingsplicht zijn.

Dit geldt bijvoorbeeld voor de in artikel 88 Wet BIG neergelegde geheimhoudingsplicht voor beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en de in artikel 7:457 BW neergelegde geheimhoudingsplicht

---

¹ Kamerstukken II, 1997/98, 25 892, nr. 3, p. 80 en 81.

² Alle verrichtingen - het onderzoeken en het geven van raad daaronder begrepen - rechtstreeks betrekking hebbende op een persoon en ertoe strekkende hem van een ziekte te genezen, hem voor het ontstaan van een ziekte te behoeden of zijn gezondheidstoestand te beoordelen, dan wel deze verloskundige bijstand te verlenen en andere handelingen, rechtstreeks betrekking hebbende op een persoon, die worden verricht door een arts of tandarts in die hoedanigheid.

³ Kamerstukken II, 1997/98, 25 892, nr. 3, p. 80. Zie ook Hoge Raad, 9 september 2011, ECLI:NL:HR:2011:BQ8097.

Datum
1 februari 2017

Ons kenmerk
z2016-16156

voor hulpverleners (individuele beroepsbeoefenaren en/of rechtspersonen). Deze geheimhoudingsplicht kan onder andere worden doorbroken met toestemming van de patiënt.

Toestemming als grond voor de doorbreking van de geheimhoudingsplicht kan slechts worden verondersteld als voor de patiënt kenbaar is dat de desbetreffende gegevens voor zorgdoeleinden worden verstrekt en de patiënt daartegen geen bezwaar heeft gemaakt. Bovendien mogen alleen die gegevens worden verstrekt die noodzakelijk zijn voor de taak van de ontvanger. Dit betekent dat betrokkene weet dat er gegevens over hem worden verstrekt en met welk doel dit gebeurt. De verantwoordelijke bedrijfsarts dient in dit kader ook nadere informatie te vertrekken voor zover dat nodig is om de betrokkene in staat te stellen om eventueel bezwaar te kunnen maken tegen de gegevensverstrekking.

In het algemeen geldt dat hoe eviderter (de noodzaak van) de gegevensverstrekking voor betrokkene is, hoe eerder kan worden aangenomen dat betrokkene toestemt met de doorbreking van het beroepsgeheim. Bij de afweging of de geheimhoudingsplicht kan worden doorbroken op grond van 'veronderstelde toestemming', dient onder meer de context van de gegevensverstrekking te worden betrokken. In onderhavig geval is geen sprake van een 'doorverwijzing', maar van een herbeoordeling door een andere bedrijfsarts. Dit is een belangrijk verschil, omdat de oorspronkelijke beoordeling door de eerste bedrijfsarts kennelijk door de betrokken werknemer in twijfel wordt getrokken. Het is tevens mogelijk dat de betrokken werknemers een zo objectief mogelijk oordeel van de tweede bedrijfsarts verlangen, waardoor de noodzaak van de gegevensverstrekking minder evident is, c.q. kan zijn. Gelet op deze context kan het uitgangspunt van de veronderstelde toestemming ten aanzien van de doorbreking van de geheimhoudingsplicht onder omstandigheden problematisch zijn, bijvoorbeeld in de gevallen waarin er kennelijk op voorhand geen overeenstemming bestaat tussen bedrijfsarts en betrokkene over de juistheid van al deze gegevens.

Nu de nota van toelichting bij het voorstel geen aandacht besteed aan de noodzaak van de verstrekking, zal evenmin sprake kunnen zijn van voldoende grond om de geheimhoudingsplicht te doorbreken. De AP adviseert derhalve om, met oog op het doorbreken van de geheimhoudingsplicht, opnieuw af te wegen of doorbreking van de geheimhoudingsplicht op dit punt gebaseerd kan zijn op veronderstelde toestemming van de betrokkene.

Bewaartermijnen

Artikel 10, eerste lid, Wbp bepaalt dat persoonsgegevens niet langer bewaard mogen worden in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkene te identificeren, dan noodzakelijk is voor de verwerkelling van de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt.

In de nota van toelichting bij het voorstel wordt niet ingegaan op de bewaartermijnen die gehanteerd dienen te worden door de andere bedrijfsarts.

Mede gelet op het gevoelige karakter van de voorgestelde gegevensverwerkingen, adviseert de AP om nader aan te geven welke bewaartermijnen toegepast dienen te worden en hierbij tevens aan te geven waarom deze bewaartermijnen noodzakelijk zijn voor de verwerkelling van de doeleinden waarvoor zij

Datum

1 februari 2017

Ons kenmerk

z2016-16156

worden verzameld of vervolgens worden verwerkt. Indien u meent dat bewaartermijnen uit de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO) van toepassing zullen zijn, dan dient dit eveneens nader te worden onderbouwd in de nota van toelichting.

Dictum

De AP adviseert u niet tot indiening van het voorstel over te gaan, dan nadat daarin met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

Voorts wil de AP u nog op het volgende wijzen. Vanaf 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Hoewel het voorstel door de AP niet aan de AVG is getoetst, lijkt de AVG bij eerste beschouwing niet tot een ander oordeel van de AP te leiden.

Autoriteit Persoonsgegevens,
Voor deze,
De vicevoorzitter,

Mr. W. Tomesen